

DUYGUSAL ÖZ-YETERLİK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANARAK TEK VE DÖRT FAKTÖRLÜ YAPISININ PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

THE ADATATION OF THE EMOTIONAL SELF-EFFICACY SCALE TO TURKISH UNIVESITY STUDENTS AND THE EXAMINATION OF THE PSYCHOMETRIC CHARACTERISTICS OF ITS STRUCTURE IN ONE AND FOUR FACTORS

Tarık Totan^{*}, Ebru İkiz^{**} ve Rengin Karaca^{***}

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Kirk, Shutte ve Hine (2008) tarafından geliştirilen Duygusal Öz-Yeterlik Ölçeğinin Türkçeye uyarlama çalışmalarının yapılarak ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Ölçek özgün halinde tek boyutta 32 maddeden oluşan beşli Likert tipi bir ölçme aracıdır. Araştırmanın katılımcılarını Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesinde eğitim alan 411 üniversite öğrencisi oluşturmuştur (%56,20'si kadın, $n= 231$; %43,80'si erkek $n= 180$). Çeviri işlemleri sonrasında dil geçerliği yapılan ölçeğin hedef ve özgün formları arasında önemli ilişkilerin varlığı belirlenmiştir. Yapı geçerliği çalışmasında Betimleyici ve Doğrulayıcı Faktör Analizleriyle ölçeğin özgün formunu koruduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ölçeğin kuramsal olarak ortaya konan Duyguları Algılama, Duyguları Düşüncüyü Destekleyici Olarak Kullanma, Duyguları Anlama ve Duyguları Düzenleme şeklinde isimlenen dört boyutlu yapıya da sahip olduğu anlaşılmıştır. İç tutarlılık ve test tekrar test güvenilirliği çalışmaları sonucunda ölçeğin kararlı bir ölçme aracı olduğuna ulaşılmıştır. Ayırt edici geçerlilik çalışmasında Duyguları Düzenleme, Duyguları Düşüncüyü Destekleyici Olarak Kullanma ve Duygusal Öz-Yeterlikte araştırma katılımcılarının ortalamalarının onların cinsiyetlerine göre önemli farklılıklar göstermediği anlaşılmakla birlikte kadınların Duyguları Anlama ve Duyguları Algılama düzeylerinin erkeklere göre önemli düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. **Anahtar kelimeler:** *Duygusal öz-yeterlik, öz-yeterlik, duygusal zekâ, psikometri, ölçek uyarlama*

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the psychometric characteristics of the scale by the adaptation study of The Emotional Self-efficacy Scale which is developed by Kirk, Shutte, & Hine (2008). The scale consists of 32 items in Likert style in its original form. The sample of this study is made of 411 university students in the Buca Education Faculty of Dokuz Eylül University in the year 2008-2009 (women $n= 231$, 56.20% and men $n= 180$, 43.80%). After the translation study of the scale it is accepted that it has language validity. It means that there is statistically significant relationship between the target and the original form. It is understood that the scale has preserved its original form by the exploratory and confirmatory factor analysis in the study of construct validity. Also it is understood that the scale had perceiving emotions in self and others (Perceive), using emotions to assist thought (Assist), understanding emotions and emotional knowledge in the self and others (Understand), and regulating in the self and others (Regulate) which are the dimensions of the theory it (Mayer, Salovey, & Caruso, 2004). At the end of internal reliability and test re-test validity studies it is concluded that the scale had stability. In the discriminant validity study it is understood that there was no significant differences in the dimensions of Regulate, Assist, and

* Arş.Gör.Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı, Buca – İzmir. e-posta: tarik.totan@deu.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı, Buca – İzmir. e-posta: ebru.ikiz@deu.edu.tr

*** Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı, Buca – İzmir. e-posta: rengin.karaca@deu.edu.tr

Emotional Self-efficacy according to gender. But it is found that women's Understand and Perceive levels were higher than men's levels.

Key words: *Emotional self-efficacy, self-efficacy, emotional intelligence, psychometry, scale adaptation*

Giriş

Kişilik ve zekâyı inceleyen çalışmalar kapsamında çeyrek asırlık geçmişten bugüne kadar olan alanyazın incelendiğinde, duygusal zekâ kavramının duygusal bilgiyi zihinsel olarak işleme süreci olarak kavramsallaştırılmasından (Mayer, Salovey ve Caruso, 2004) kişisel karakter özelliği ya da kişisel bir özellik olarak kavramsallaştırılmasına değin (Petrides, Sangareasu, Furnham ve Fredrickson, 2006) incelendiği görülmektedir. Bilim insanlarıca duygusal zekânın incelenmesine yönelik pek çok ölçme aracının geliştirildiği de göze çarpmaktadır. Halen günümüzde kapsamının ve etkisinin araştırıldığı bir kavram olan duygusal zekâ, Mayer ve Salovey'in (1990) öne sürdüğü “sosyal zekânın bir formu olarak bireyin kendine ve başkalarına ait duyguları izleyebilme, bunlar arasında ayırım yapabilme ve bu süreçlerden elde ettiği bilgiyi düşünce ve davranışlarında kullanabilme yeteneği” olarak tanımlanmasını korumaktadır.

Duygusal zekânın teorik kavramsallaştırılmasının temellerinin özgün bir şekilde zekâ ve duygu kavramlarının işbirlikçi birleşiminden türediği (Mayer, Salovey ve Caruso, 2004) ve duygusal zekânın “sıcak” bilişler olarak tanımlanabilen sosyal ve kişisel zekâ türlerini de içeren bir dizi zekâyâ ait bir boyut olduğu vurgulanmaktadır (Mayer ve Mitchell, 1998; Mayer, Salovey ve Caruso, 2004). Bu kapsamda Mayer, Salovey ve Caruso'nun (2004) “sıcak” bilişlerden kastı birey için kişisel ve duygusal önemi olan materyallerle ilişkide olmasıdır. Duygusal sinyallere uygun çıkarımda bulunmayı ve bu çıkarımda bulunmayı geliştirecek şekilde duyguları kullanmayı vurgular (Mayer, Salovey ve Caruso, 2004; Mayer ve Salovey, 1997; Salovey ve Mayer, 1990). Çünkü her duygu onu tanımlayıcı özgün biricik bir dizi sinyal taşımakta ve aktarmaktadır. Bu duygusal bilgi kendi özgün iletişim kanallarıyla ve aynı zamanda ilişkili bilişsel ve affektif kanalların özgün sinyal örüntüleriyle iletilmektedir (Buck, 1984; Ekman, 1973; Izard, 1993; Scherer, 1993; Scherer, Banse ve Wallbott, 2001). Böylesi duygusal sinyaller bireyin değerlendirmeleri hakkında, ilişkilerine ve değişikliklere yönelik güdülenmiş tepkileri hakkında bilgiyi iletir. Bu nedenle duygusal zekâ kavramını bir yetenek modeli kapsamında kavramsallaştırmanın davranışa ve performansa nasıl bir etkisinin olduğunu ölçülebilir kılacağı iddia edilmektedir (Brackett ve Mayer, 2003).

Mayer ve Salovey (1990) ile Mayer, Salovey ve Caruso'a göre (2004) duygusal zekâ sadece tek bir özellik veya yeteneği ifade etmemektedir. Aksine bireyin kendinin ve başkalarının duygularını değerlendirmeye ve ifade etmeye katkıda bulunan, kendilerinin ve başkalarının duygularını kontrol etmeye yardımcı olan ve bireyin kendi yaşamında motivasyon ve başarı sağlayıcı duyguları kullanmayı sağlayan çok sayıdaki yeteneklerin bir kombinasyonudur. Bu doğrultuda duygusal zekânın temel dört yapıtaşının olduğu belirtilmektedir. Bunlar hiyerarşik bir sıraya göre dizilirler ve her basamak, bir öncekiyle sıkı bağlantılar içindedir (Mayer ve Salovey, 1997). İlk yapıtaşı, duyguyu tam ve doğru olarak fark etme, algılayabilme ve kavrayabilme, diğer bir deyişle sezme, yorumlama ve tanımlama yeteneğidir. Bireyin yüz ifadesi, beden dili, ses tonu ve benzeri sözel olmayan iletişim kanalları yoluyla duygunun algılanmasını, farkında olunup

ayrıt edilmesini içerir. İkinci yapıtaşı, duyguların düşünceyi destekleme kapasitesini içerir. Gerek duyulduğu ve istendiği zaman duygulara ulaşabilme ya da onları üretebilme yeteneğidir. Zekânın çıkarımında bulunmasını sağlayacak duyuşsal bilgi temelini vurgulamaktadır. Bazı problem çözme durumlarında da görüldüğü gibi duygu ve zekâ bağı bireyin planlama yapmasını güçlendirmektedir (Izard, 2001). Üçüncü yapıtaşı, duyguları ve onlardan gelen bilgiyi anlama yeteneğidir. Duyguları analiz edebilme, zaman içinde bağlantılı olarak oluşabilecek eğilimleri öngörme, sonuçlarını anlayabilmeyi içerir (Frijda, 1988; Lane, Quinlan, Schwartz, Walker ve Zeitlin, 1990; Ortony, Clore ve Collins, 1988; Roseman, 1984). Dördüncü yapıtaşı, duygusal ve entelektüel gelişmeye itici güç olacak duyguları düzenleme yeteneğidir. Bireyin hedefleri, öz-bilgisi ve sosyal farkındalık düzeyi doğrultusunda duyguların yönetilmesini içerir (Averill ve Nunley, 1992; Gross, 1998; Weisinger, 1998; Kırtıl, 2009).

Bu yapıtaşlarının algılamadan yönetmeye değin dizilişi bu yeteneğin bireyin temel psikolojik yapısını oluşturan sistemlerde ve bütün olarak kişiliğinde ne derece bütünleştiğinin derecesini sunmaktadır (Mayer, 1998, 2001). Bu nedenle algılama ve anlamlandırma birinci alt boyuttur. Düşünceyi geliştirmek ve desteklemek için duygusal kapasite ikinci alt boyuttur. Bunlar bilgi işleme sürecinin somut alanlarını oluşturmakta ve bireyin duyuşsal sistemiyle bağ içindedir. Duygu yönetimi, dördüncü boyut ise bireyin planları ve hedefleriyle de bütünleşmelidir. Buradan anlaşılacağı gibi her boyut daha basitten karmaşık düzeye doğru gelişimsel bir ilerleme içermektedir (Mayer ve Salovey, 1997).

Duygulara yönelik uyumlu algılama, duygunun bilişi geliştirici kullanımı, duygunun doğru anlaşılması ve duygunun düzenlenmesi zihinsel ve fiziksel açıdan sağlıklı olmaya önemli katkılar sağlamaktadır. Matthews, Zeidner ve Roberts (2002) duygusal zekâ düzeyinin ruh sağlığı bozukluklarını etkileyebileceğini ileri sürmektedir. Mizaç ve kaygı bozuklukları uyumsuz duyuşsal durumlara sahip olma, örnekleri olarak ele alınabilmektedir. Yüksek düzeyde duygusal zekâyâ sahip olmanın bu bozuklukların gelişimini engelleyici bir rol oynayabileceği öne sürülmektedir. Araştırmalar yüksek duygusal zekâyâ sahip bireylerin daha olumlu mizaca sahip olduğunu ve olumsuz mizacı düzeltmede daha becerikli olabileceklerini vurgulamaktadır (Schutte, Malouff, Simunek, Hollander ve McKenley, 2002). Bundan başka duygu farkındalığından ve yönetebilmekten yoksunluk dürtü kontrolüne ilişkin bozulmalara da neden olabilmektedir (Matthews, Zeidner ve Roberts, 2002; Schutte ve diğ., 2006).

Bu noktada bireyin duygusal işlevselliğine yönelik algılarının da önemli olduğu ve kendini ne derece yeterli algıladığıyla da ilişkili olduğu göz ardı edilmemelidir. Öz-yeterlik verilen bir görevi yerine getirmede, bir beceriyi ya da başarıyı ortaya koyabilmek, üretebilmek için gerekli olan davranış biçimi ya da eylemleri organize etmek ve başarmak ya da gerçekleştirmek için kişinin yeteneklerine ve becerilerine yönelik inançlarını kapsamaktadır (Bandura, 1997). Kişinin bir görevi başarılı bir şekilde gerçekleştirme yeteneğine ve bu yeteneğe yönelik kişisel yargılara odaklanır. Öz-yeterlik bir yetenek bağlamında ve görev hakkında kişinin inancı, yetenek yargısıdır. Öz-yeterlik bilgi ve deneyimlerle zamanla değişen dinamik bir yapıdır. İnsanlar bazı görevler için yüksek öz-yeterliğe sahip olabilirken, bazı görevler için öz-yeterlikleri düşük olabilir.

Öz-yeterlik ve duygusal zekâ kavramlarını bütünleştiren Petrides ve Furnham (2000, 2001, 2003) iki temel duygusal zekâ kavramı olduğunu ve aralarında temel ayrımları olduğunu

vurgulamaktadır. Biri kişisel özellik olarak duygusal zekâdır. Bu yeti, duygusal öz-yeterlik olarak kavramsallaştırılmaktadır. Diğeri ise bilgiyi işleme süreci yeteneği olarak duygusal zekâdır. Bu yeti, duyguların düşünce gelişimini desteklemesi için kullanıldığı bilişsel-duygusal bir yetenek olarak kavramsallaştırılmaktadır. Duygusal öz-yeterlik kavramı, duyguyla ilişkili öze yönelik algılanan yetenekler, bunların değerlendirilmesi ve bağlantılı bir inancın gelişmesi olarak tanımlanırken diğeri duyguyla ilişkili bilişsel yeteneklere sahip olmayı ifade etmektedir (Petrides ve diğ., 2006).

Kirk, Shutte ve Hine (2008), duygusal zekânın bir kişilik özelliği olarak duygusal öz-yeterlik kavramı ile eş tutulmasını aşırı genelleme olarak değerlendirmektedir. Kişinin duygusal işlevsellik düzeyine yönelik kişisel algılamalarını etkileyebilecek başka boyutlar da olabileceği için, duygusal zekâ bir kişilik özelliği olarak kavramsallaştırıldığı takdirde duygusal öz-yeterlik kavramının ancak bir özellik olarak bu kavramın kapsamında yer alabileceğini öne sürmektedir. Öz-yeterlik belirgin bir alanda işlev görme düzeyinin önemli bir yordayıcısı olduğu için, duygusal anlamda işlev görme alanında öz-yeterliğin, bireyin doğru duygusal süreçleri gerçekleştirebilmesini, aynı zamanda uyumlu ve uyumlu olmayan duygusal işlev görme düzeyinin sonuçlarını etkileyebileceği düşünülmektedir (Kirk, Schutte ve Hine, 2008). Bu noktada duygusal zekâ, uyumsuz duygusal işlevsellik düzeyini tanımlamak üzere kullanılan bir terim olarak ele alınmaktadır. Yüksek düzeyde duygusal zekâyâ sahip olanların akademik ve mesleki performanslarının yüksek olduğu; zihinsel ve fiziksel sağlıklarının daha iyi olduğu ifade edilmektedir (Van Rooy ve Viswesvaran, 2004; Schutte, Malouff, Thorsteinsson, Bhullar ve Rooke, 2007). Dolayısıyla duygusal öz-yeterliğin bireyin mizacını ve öznel iyi oluşunu olumlu etkilediği düşünülmektedir.

Duygusal zekanın hem bir yetenek olarak kavramsallaştırıldığında (Ciarrochi, Chan, ve Caputi, 2000; Mayer, Caruso ve Salovey, 1999) hem de bir kişilik özelliği olarak kavramsallaştırıldığında (Schutte ve Malouff, 1999; Schutte ve diğ., 1998; Petrides ve diğ., 2006) geçerli bir şekilde ölçülebildiğine yönelik literatürde yeterince kanıt bulunmaktadır (Schutte ve diğ., 2002). Bu çalışmada Mayer ve Salovey'in (1990) duygusal zekâ kavramsallaştırmasını ve alt boyutlarını temel alan, duygusal zekânın işlenmesinde yeri olduğu ve bir özelliği olduğu düşünülen, bireyin duygusal işlevsellik düzeyine yönelik kişisel algılamalarını içeren duygusal öz-yeterlik kavramını değerlendirmeye çalışan Kirk, Shutte ve Hine (2008) tarafından geliştirilen Duygusal Öz-Yeterlik Ölçeğinin Türkçeye uyarlama çalışmalarının yapılması ve ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu ölçeğin uyarlanması ile psikolojik danışma ve rehberlik alanında sunulan hizmetler kapsamında, hizmeti almak isteyen gönüllü danışanların olduğu kadar hizmeti veren uzmanların da uyumlu duygusal işlevsellik düzeylerini içeren duygusal öz-yeterlik düzeyleri hakkında gerçekçi bilgiye ulaşabilme imkânı doğacağı düşünülmektedir. Ayrıca ülkemizde bireylerin duygusal işlevsellik düzeylerine yönelik kişisel yargılarını belirlemeye, bu yargıların-duygusal öz-yeterliklerinin mizaç, öznel iyi oluş, benlik saygısı ve benzeri kavramlarla ilişkisini belirlemeye yönelik pozitif psikoloji ve post-modern psikolojik danışma yaklaşımları kapsamında yürütülecek ileri ki araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın katılımcıları

Araştırmanın katılımcıları 2008-2009 eğitim öğretim yılı içerisinde Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesinde eğitim alan 411 üniversite öğrencisidir. Katılımcıların %56,20'si kadın ($n= 231$) %43,80'i ise erkektir ($n= 180$). Katılımcıların %15,30'u birinci sınıfa ($n= 63$), %42,60'ı ikinci sınıfa ($n= 175$), %11,20'si üçüncü sınıfa ($n= 46$), %23,40'ı dördüncü sınıfa ve son olarak da %7,50'si beşinci sınıfa devam etmektedir. Katılımcıların %26,50'si Bilgisayar ve Teknolojileri Öğretmenliği ($n= 109$), %26,80'i Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ($n= 110$), %3,40'ı Türkçe Öğretmenliği ($n= 14$), %4,60'ı Fen Bilgisi Öğretmenliği ($n= 19$), %4,90'ı İlköğretim Matematik Öğretmenliği ($n= 20$), %7,30'u Okul Öncesi Öğretmenliği ($n= 30$), %7,50'si Tarih Öğretmenliği ($n= 31$), %7,30'u Almanca Öğretmenliği ($n= 30$) ve %7,30'u ise Psikolojik Danışma ve Rehberlik ($n= 48$) bölümü öğrencileridir. Katılımcıların yaş ortalamaları ise 28.84 olarak belirlenmiştir.

Duygusal Öz-yeterlik Ölçeği

Kirk, Shutte ve Hine (2008) duygusal öz-yeterlik ölçeğinin geliştirme çalışmalarında ölçeğin başlangıç madde havuzunu Mayer ve Salovey (1997) ile Mayer, Salovey ve Caruso'nun (2004) çalışmalarına dayanarak oluşturmuşlardır. Araştırmacılar ilk basamakta oluşturdukları bu maddelerin bireyin kendisinin ve diğerlerinin duygularını algılaması, düşünceleri destekleyici unsur olarak duyguları kullanması, kendinin ve diğerlerinin duygularını anlaması ve kendilerinin ve diğerlerinin duygularını düzenlemesi olmak üzere dört ana başlıkta toplandığını vurgulamaktadırlar. Araştırmacıların bu şekilde belirledikleri maddeleri daha önce duygular üzerine çalışmaları olan 6 uzmana göndererek inceletmişlerdir. Uzmanların da görüşlerinin ardından araştırmacılar toplamda 32 maddeden oluşan beşli Likert tipi (1 hiç değil, 5 çok) bir ölçme aracı meydana getirmişlerdir.

Ortaya çıkan 32 maddelik formu Kirk, Shutte ve Hine (2008) Avustralya'nın farklı bölgelerinde yaşayan yaş ortalaması 38,42 (ss.= 14, 44) olan 207 yetişkine (125 kadın, 74 erkek ve 8 cinsiyetinin belirtmeyen) uygulamışlardır. Araştırmacıların araştırma katılımcılarının %30'dan fazlasının üniversite mezunu olduğunu %14'ünün hali hazırda üniversite eğitimlerine devam ettiklerini ve %68'inin ise herhangi bir işte çalışan yetişkin olduğunu rapor etmişlerdir. Kirk, Shutte ve Hine (2008) betimleyici faktör analizi sonucunda öz-değerleri (eigenvalue) 1'in üzerinde olan ve 13,96, 1,65, 1,50, 1,21 ve 1,07 olarak sıralanan beş faktörün varlığını belirlemişlerdir. Kırılma grafiği (Scree plot) üzerinde ölçeğin faktör yapısını incelediklerin de ilk boyutta belirgin bir kırılma olduğunu belirledikleri ölçeğin tek bir boyutta değerlendirilebileceğini bulmuşlardır. Böylece açıklanan toplam varyansın %44'ünü açıklayabilen ve faktör yüklerinin tümünün .50'den yukarıda olan bir yapı belirlemişlerdir. Güvenirlik çalışmaları sonucunda araştırmacıların ölçeğin Cronbach alfa katsayısını .96 olarak, 27 katılımcı üzerinde iki hafta arayla yaptıkları test-tekrar test uygulamasına ait korelasyon katsayısını ise .85 olarak hesaplamışlardır. Benzer ve zıt ölçekler üzerinden yapılan geçerlik

çalışmasında ölçeğin benzer bir takım ölçekle pozitif yönde, zıt bir takım ölçekle ise negatif yönde anlamlı ilişkileri olduğunu bulmuşlardır. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmacılar ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını tamamlamışlardır.

Kişisel bilgi formu

Araştırmacılar tarafından katılımcıların kişisel bilgilerine ulaşmak amacıyla hazırlanan kişisel bilgi formunda katılımcıların cinsiyetlerini belirlemeye yönelik iki seçenekli kapalı uçlu bir soru, sınıf düzeylerini belirlemek amacıyla beş seçenekli kapalı uçlu bir soru, yaşlarını ve eğitim aldıkları alanları belirlemek üzere açık uçlu bir soru olmak üzere toplamda dört soru bulunmaktadır. Kişisel bilgi formu veri toplama formlarının en başına yerleştirilmiştir. Ayrıca araştırmanın amacını anlatan yönerge ile istenildiğinde katılımcıların araştırma sonuçlarına ulaşabilecekleri bir iletişim bilgisine yer verilmiştir.

Veri toplama süreci

Araştırma verisi 2008-2009 eğitim öğretim yılı güz döneminde Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesinin farklı bilim dallarında eğitim alan üniversite öğrencilerine araştırmacılar tarafından uygulanmasıyla toplanmıştır. Veri toplama sırasında araştırmanın kapsamı ve amacı ifade edilmiş, ayrıca istendiğinde araştırmanın sonuçları hakkında bilgi alabilecekleri iletişim bilgileri katılımcılara verilmiştir. Sınıf bazında bir ders saati içerisinde uygulanan araştırma veri toplama formunu katılımcılar 20-30 dakika arasında cevaplamışlardır.

İşlem ve Veri analizi

Duygusal Öz-Yeterlik Ölçeğinin Türkçeye uyarlanma çalışmasının başlatılmasının nedeni psikolojik danışma ve rehberlik alanında duygularla çalışmanın öneminden ve Türkiye’de bireylerin duygusal olarak kendilerini ne düzeyde yeterli hissettiklerini belirlemeye yönelik ölçme araçlarının azlığından dolayıdır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ölçeğin geliştiricileri arasında yer alan N. S. Schutte ile iletişime geçilerek ölçeğin Türkçeye uyarlanması konusunda gereken izin sağlanmıştır. Bunun üzerine ölçeğin özgün formu olan İngilizceden hedef formu olan Türkçeye çevrilmesi işlemi başlatılmıştır. Kişilik özelliklerini ölçmeye yönelik hazırlanan ölçeklerinin bir kültürden başka bir kültüre çeviri işleminin hem her iki dile hem de konu alan bilgisine sahip deneyimli kişiler tarafından yapılması gerektiği vurgulanmaktadır (Hambleton, 2005; Tran, 2009). Bu sebep de çeviri işlemi sırasında Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında en az uzmanlık düzeyinde İngilizceye hâkim olan 6 akademik personelden destek alınmıştır. Elde edilen çeviri formlar araştırmacılar tarafından bir bütün olarak yeniden düzenlenerek bu sefer ilk çeviri ekibinde yer almayan Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında en az uzmanlık düzeyinde olan 3 akademik personele Türkçeden İngilizce geri çeviri (back translation) işlemi için gönderilmiştir. Geri çeviri işlemi sonucunda ölçeğin özgün haline benzer bir form elde edildiği gözlenerek dil geçerliği çalışması yürütülmüştür. Dil geçerliği çalışmasında ölçeğin özgün formu ve Orijinal formunu incelemek amacıyla iki dilli desen kullanılmıştır. Bunun içinde İngilizce ve Türkçeyi iyi derecede bilen Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İngilizce

Öğretmenliğinde okuyan bir grup öğrenciyle dil geçerliği çalışması yürütülerek ölçeğin hedef formunun özgün formunu temsil ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için toplanan veride çoklu ve tekil aykırı değerlerin bulunmadığı, örneklem büyüklüğünün 300'den fazla olduğu, kayıp değerlerin tüm gözlemlerde %5'in altında olduğu ve tüm gözlemlerde normal dağılımın var olduğu belirlenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2008; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Yapı geçerliği çalışması Betimleyici faktör analizi (Exploratory factor analysis, BFA) ve Doğrulayıcı faktör analizi (Confirmatory factor analysis, DFA) yöntemleri kullanılarak yürütülmüştür. BFA'yi ölçeğin tek boyutlu yapısının varlığı bilindiği için tek faktörde sınırlandırılarak yapılmıştır. Ölçeğin tek boyutlu yapısının hedef formunda da var olduğu belirlenerek DFA'yi tek boyutta sınanmıştır. İlk basamaktaki DFA'yi sonucunda ölçeğin tek faktörlü yapısını koruduğu anlaşılmıştır. Kuramsal olarak ölçeğin dört boyutlu yapısının varlığından söz edildiği için (Mayer, Salovey ve Caruso, 2004; Kirk, Shutte ve Hine, 2008) bir sonraki aşamada DFA'inde ölçeğin dört faktörlü yapısı incelenmiştir. Bu aşamada ölçeğin kuramsal olarak ortaya konan dört boyutlu yapıya da Duyguları Düzenleme, Duyguları Düşünceyi Destekleyici Olarak Kullanma, Duyguları Anlama ve Duyguları Algılama olarak sahip olduğu anlaşılmıştır. Güvenirlik çalışmalarında sırasında iç tutarlık katsayıları ve test tekrar test değerleri incelenmiştir. Ayrıca cinsiyete dayalı ayırt edici geçerlik çalışması yürütülmüştür. Araştırma sırasında kullanılan istatistiksel analizler için IBM PAWS 18 (2009) ve LISREL 8.80 (Jöreskog ve Sörbom 2006) programları kullanılmıştır.

Bulgular

Duygusal öz-yeterlik ölçeğinin dil geçerliği çalışmaları

Duygusal Öz-Yeterlik Ölçeğinin dil geçerliği çalışması 2008-2009 eğitim-öğretim yılı güz dönemi içerisinde Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü, İngilizce Öğretmenliği programının 3. ve 4. sınıflarına devam eden 61 öğrenci üzerinden özgün ve çeviri formunda dillerini iyi derecede bilen bireylerin yanıtlarının incelenmesiyle şekillenen iki dilli desen kullanılarak yürütülmüştür. Özgün form ve çeviri form arasındaki ilişkiler her madde bazında Spearman ρ formülü kullanılarak incelenirken toplam puanlar arasındaki ilişkiler ise Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon yöntemiyle incelenmiştir.

Tablo1. Duygusal öz-yeterlik ölçeğin İngilizce ve Türkçe formu arasındaki ilişkiler

Maddeler	<i>rho</i>
Madde1	.48*
Madde2	.52*
Madde3	.36*
Madde4	.44*
Madde5	.38*
Madde6	.42*
Madde7	.34*
Madde8	.43*
Madde9	.31*
Madde10	.36*
Madde11	.50*
Madde12	.42*
Madde13	.24*
Madde14	.29*
Madde15	.37*
Madde16	.36*
Madde17	.37*
Madde18	.44*
Madde19	.34*
Madde20	.28*
Madde21	.34*
Madde22	.29*
Madde23	.39*
Madde24	.47*
Madde25	.51*
Madde26	.27*
Madde27	.57*
Madde28	.48*
Madde29	.68*
Madde30	.41*
Madde31	.36*
Madde32	.38*

* $p \leq .001$

Dil geçerliği çalışması sonucunda Spearman *rho* analiziyle özgün ve çeviri formda yer alan maddelerin birbiriyle olan ilişkileri incelenmiş özgün ve hedef formunda tüm maddeler arasında pozitif yönde önemli ilişkiler belirlenmiştir. Analiz sonucuna göre .24-.68 arasında değişen önemli ilişkilerin var olduğu anlaşılacak çeviri formun özgün formu yansıttığı görülmüştür. Özgün form ve çeviri formun toplam puanları arasındaki ilişki de .84 ($p = .000$) olarak hesaplanmıştır.

Duygusal öz-yeterlik ölçeğinin geçerlik çalışmaları

Duygusal öz-yeterlik ölçeğinin yapı geçerliği çalışması BFA’i ve DFA’i yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. BFA’i ölçek maddeleri ve faktörlerin karakteristik özelliklerini keşfetmek için kullanılırken DFA’i ise önceki bilgi, kuramsal dayanak ve gözlem sonuçlarını dikkate alarak varsayımsal modelleri sınamaya yardımcı olmaktadır (Brown, 2006; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Bu sebeple de ölçeğin hedef halindeki maddelere ait özellikleri belirlemek amacıyla BFA’i kullanılırken ölçeğin özgün halindeki yapısını koruyup korumadığı ise DFA’iyle incelenmiştir. Ölçeğin özgün formundaki BFA’i sonucunda araştırmacılar ölçeğin tek bir faktörden oluştuğunu belirlemişlerdir. Bununla birlikte araştırmacılar ölçeğin kuramsal olarak dört boyuta ait maddelerden oluştuğunu ifade etmektedirler (Kirk, Shutte ve Hine, 2008).

Tablo 2. Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğinin BFA’i sonuçları

Maddeler	h^2	F^1
Madde27	,469	,685
Madde30	,446	,668
Madde31	,419	,647
Madde17	,413	,642
Madde7	,412	,642
Madde15	,405	,636
Madde18	,403	,635
Madde19	,386	,621
Madde26	,384	,620
Madde29	,375	,612
Madde25	,373	,611
Madde13	,367	,606
Madde28	,366	,605
Madde14	,355	,596
Madde22	,351	,593
Madde9	,335	,579
Madde11	,325	,570
Madde4	,315	,561
Madde21	,301	,549
Madde6	,296	,544
Madde16	,295	,543
Madde32	,276	,526
Madde10	,273	,522
Madde5	,269	,519
Madde2	,256	,506
Madde24	,243	,493
Madde8	,241	,491
Madde3	,223	,472

Madde12	,215	,464
Madde23	,162	,403
Madde20	,114	,337
Madde1	,107	,326

F¹= Duygusal Öz-yeterlik ölçeği toplam puanı

BFA’i sırasında ölçeğin özgün yapısında tek boyutlu olmasından dolayı tek faktörde sınırlandırılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre KMO katsayısı .93, Barlett küresellik değeri 4981.61 ($p=,000$) olan ve açıklanan toplam varyansın %31,78’ini açıklayan tek bir faktörün varlığı belirlenmiştir. KMO değerinin .70’in üzerinde olması ve Bartlett katsayısına ait önem düzeyinin önemli olarak belirlenmesinin faktörleşme için yeterlidir (Leech, Barrett ve Morgan, 2005). BFA’i sonrasında maddelere ait faktör yüklerinin incelendiğinde ise madde faktör yüklerinin tümünün .30 yukarıda olduğu ve .33-.69 arasında değiştiği bulunmuştur. Madde yüklerinin tümünü .30’dan yukarı da olması maddelerin ait oldukları faktörleri yeterli düzeyde açıkladıkları diğer bir deyişle maddelerin faktörlerin altlarında yer almak için gereken niteliği taşıdığı (Field, 2005) anlaşılabilir DFA’iyle tek faktör üzerinden ölçüm modelinin doğrulanma düzeyi incelenmiştir.

İlk DFA’inde elde edilen sonuçlara ait modifikasyon önerileri incelendiğinde madde 8 ve madde 3’e ait hata kovaryanslarının ilişkilendirilmesinin modele ait χ^2 değerinde önemli bir azalmaya neden olacağı görülerek iki maddeye ait hata kovaryansları ilişkilendirilmiştir. İkinci analize ait modifikasyon önerilerinde Madde 22 ve Madde 30’a ait hata kovaryanslarının da χ^2 değerinde önemli bir azalmaya neden olacağı anlaşıldığı için iki maddeye ait hata kovaryansları ilişkilendirilerek nihai modele ulaşılmıştır.

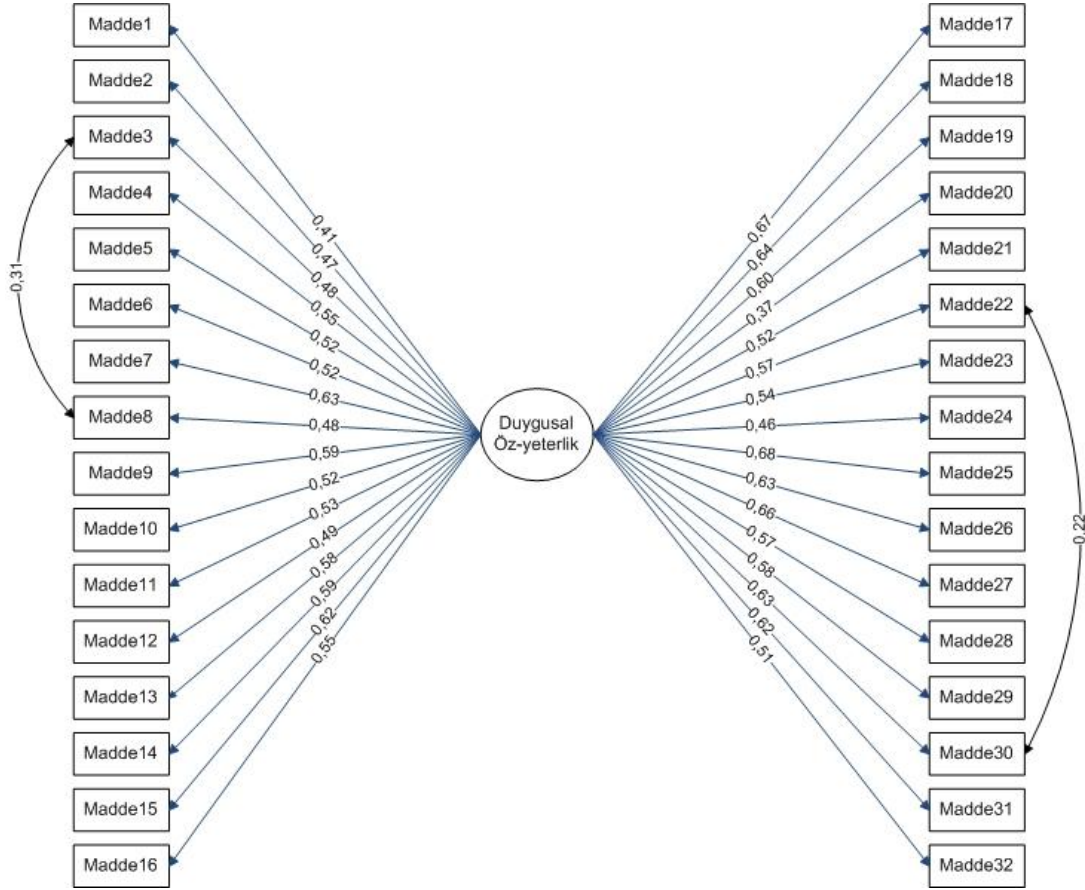
Tablo 3. DFA’ileri sonucunda uyum belirteçlerine ait değerler

Model	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	NFI	CFI	IFI	RFI	RMR	GFI
İlk model	1596.97	464	3.45	.075	.91	.94	.94	.91	.067	.87
Madde 8 – Madde 3 İlişkilendirildi	1551.71	463	3.36	.074	.91	.94	.94	.91	.074	.87
Son model	1508.96	462	3.27	.071	.92	.94	.94	.91	.073	.88

Model uyumunun en önemli göstergesi χ^2 değerine ait önem düzeyinin ,05’den daha büyük olmasıdır. Ancak örneklem büyüdükçe χ^2 değerinin önemli olma eğilimi bulunmaktadır (Mulaik, 2009). Bunun içinde model uyumunu değerlendirmeye yönelik bir takım uyum belirtici araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Uyum iyiliği belirteçlerine ait değerlerde uzmanlarca öngörülen tam bir kestirim noktasının varlığından söz etmenin güç olmasıyla birlikte çoğu uyum iyiliği belirtecinin 0-1 arasında değer aldığı 0’a yaklaşan değerinin kötü 1’e yaklaşan değerlerin ise iyi uyumun göstergesi olduğu (Byrne, 2010) ve GFI, NFI, RFI, CFI ve IFI değerlerinin .90’dan büyük olmasının (Kelloway, 1998; Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003; Schumacker ve Lomax, 2004; Kline, 2005; Meyers, Gamst ve Guarino, 2006; Hair ve diğerleri, 2006; Lei ve Wu, 2007; Şimşek, 2007; Tabachnick ve Fidell, 2008) RMSEA değerinin ise .08’den küçük olmasının kabul edilebilir (Hoe, 2008) olduğu belirtilmektedir. Nihai modele ait uyum

iyiliği belirteçleri incelendiğinde NFI, CFI, IFI ve RFI değerlerinin .90'ın üzerinde oldukları RMSEA ait değer ise .08'in altında kaldığı görülmektedir. χ^2 değerinin serbestlik derecesine olan oranı için Sümer (2000) 3'ün altında kalmasının mükemmel 5'in altında kalmasının ise orta düzeyde uyuma işaret ettiğini belirtmektedir. Bu oranın kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir. Ancak GFI'ya ait değer .90'ın altında kaldığı görülmektedir. Shevlin ve Miles (1998) uyum iyiliği belirteçleri arasında GFI'nın örneklem büyüklüğüne ve faktör yüklerine hassas olduğunu özellikle faktör yüklerinin ve ya örneklem büyüklüğünün düşük olmasından dolayı GFI değerinin düşük çıkma eğiliminde olduğunu bunun içinde .90 gibi bir kestirim noktasının tüm durumlar için uygun bir kestirim noktası olmadığını açıklık getirmektedir. Bu açıklamaya dayalı olarak diğer uyum iyiliği belirteçlerinin de yeterlik göstermesine dayanarak modelin yeterli uyumu gösterdiği kabul edilmiştir.

Şema 1. Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğin tek faktörlü DFA model çıktısı

DFA'yi uygulamaların da uyum iyiliği belirteçlerinin istenen düzeyler olması gerekliliği her ne kadar önemli bir etmen olsa da tek başına yeterli değildir. Bununla birlikte açıklanan

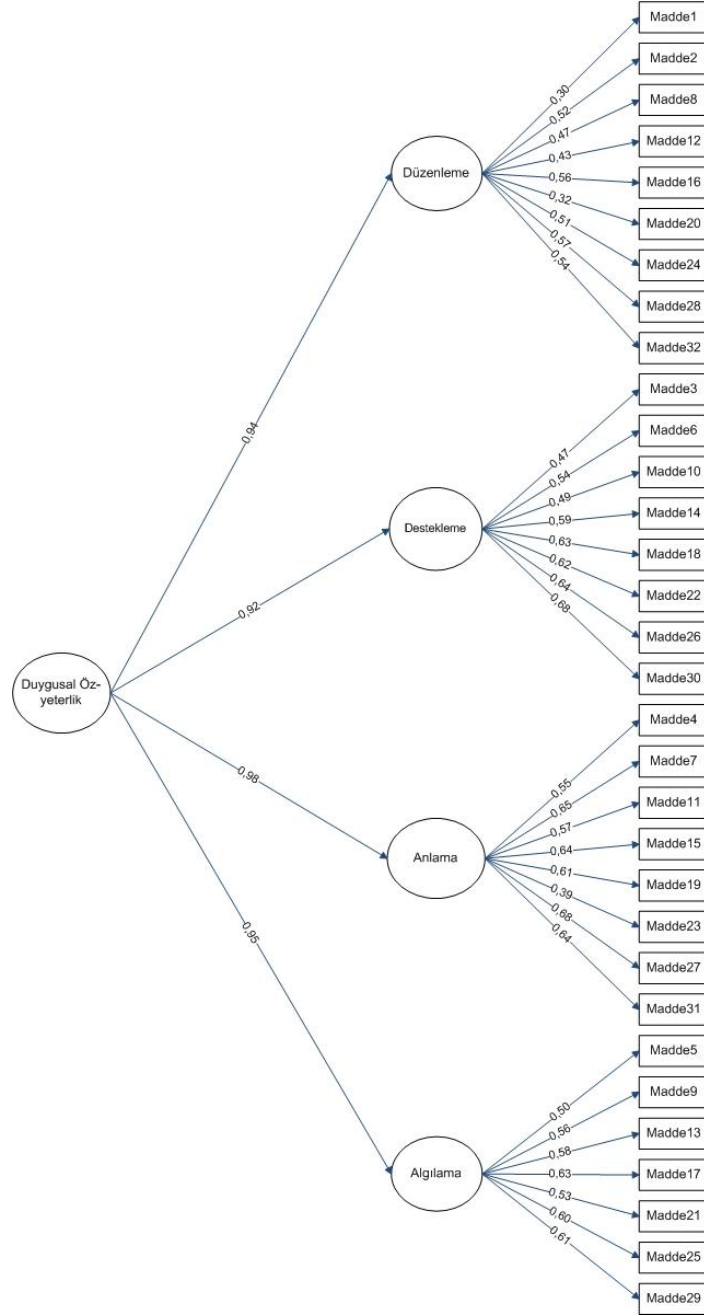
yüklerinin de pozitif değerler almış olması ve önemli birer faktör açıklayıcısı olmuş olmaları beklenir (Farrell ve Rudd, 2009). DFA’inde madde hata kovaryanslarının da ilişkilendirilmesi sonucunda elde edilen parametre tahminlerinin (λ) tümünün pozitif yönde ve önemli birer faktör açıklayıcısı oldukları belirlenmiştir. Madde parametre tahminlerinin .37 - .67 arasında yer aldıkları belirlenmiştir. Tüm bulgulara dayanak Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğinin özgün formundaki hali olan tek faktörlü yapısını Türk popülasyonunda da koruduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte Kirk, Shutte ve Hine (2008) Duygusal Öz-yeterlik ölçeğinin tek boyutta var olduğunu BFA’yle belirlerken ölçeği oluşturdukları kuramsal model olan dört faktörlü yapıyı DFA’yle incelememişlerdir. Kline (2005) kuramsal olarak bir modelin var olduğunun ortaya konması durumunda bu kuramsal modelin DFA’i kullanılarak incelenmesini önermektedir. Bu nedenle araştırmanın bir sonraki aşamasında kuramsal olarak var olduğu bilinen 4 faktörlü yapının doğrulanma düzeyi incelenmiştir.

Tablo 2. Son DFA’i sonucunda uyum iyiliği belirteçlerine ait değerler

Model	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	NFI	CFI	IFI	RFI	RMR	GFI
İlk model	1556.21	460	3.39	.074	.91	.94	.94	.91	.067	.87

DFA’i sonucunda elde edilen modifikasyon sonuçları incelendiğinde modele ait χ^2 değerini azaltacak önemli önerilerin bulunduğu ancak bu önerilerin analize koşulması durumunda uyum iyiliği belirteçlerinde gözle görülür bir değişimin olmadığı gözlenerek maddelere ait hata kovaryanslarında herhangi bir ilişkilendirilme yapılmamıştır. Model çıktısında uyum iyiliği belirteçlerinden NFI, CFI, IFI ve RFI’nin .90 üzerinde oldukları RMSEA değerinin .08’den düşük olduğu ve χ^2 değerinin serbestlik derecesine oranında 5’ten daha alt bir düzeyde olduğu hesaplanmıştır. Ancak ilk model çıktısına benzer olarak GFI değerinin .90’dan düşük olduğu görülmüştür. Bununla birlikte diğer model uyum iyiliği belirteçlerinin yeterli olmasından dolayı da model yeterli olarak kabul edilmiştir.

Şema 2. Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğin 4 faktörlü DFA model çıktısı

Duygusal Öz-yeterlik ölçeğinin 4 faktörlü yapısına ait model çıktısı incelendiğinde maddelere ait hata kovaryanslarında herhangi bir ilişkilendirmeye gidilmeksizin dört faktör altındaki tüm maddelere ait parametre tahminlerinin (λ) pozitif yönde ve önemli birer faktör açıklayıcıları oldukları belirlenmiştir. Her faktöre ait madde parametre tahminleri incelendiğinde ise Duyguları düzenleme faktörün de madde parametre tahminlerinin .30-.57 arasında, Duyguları

düşünceyi destekleyici olarak kullanma boyutunda .47-.68 arasında, Duyguları anlama boyutunda .39-.68 arasında Duyguları algılama boyutunda ise .50 - .63 arasında yer aldıkları bulunmuştur.

Duygusal öz-yeterlik ölçeğinin güvenirlik çalışmaları

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları iç tutarlık katsayıları ve test tekrar test yönteminin kullanılmasıyla incelenmiştir. Ölçeğin toplamına ait Cronbach alfa katsayısı .93 olarak hesaplanırken Duyguları düzenleme boyutu için .70, Duyguların destekleyici etkisi boyutu için .80, Duyguları anlama boyutu için .83 ve son olarak da Duyguları algılama boyutu için ise de .77 olarak hesaplanmıştır. Görüldüğü üzere elde edilen iç tutarlık katsayılarının tümü .70'in üzerindedir. Homojenliğin ve ölçek maddeleri arasında türdeşliğin göstergesi olan Cronbach Alfa katsayısının .60-.80 arasında kalmasının ölçeğin oldukça güvenilir bir ölçme aracı olduğunun kanıtı olarak ele alınmaktadır (Alpar, 2003; Kayış, 2008). Ölçeğin test tekrar test güvenirliği Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde 2009-2010 eğitim öğretim yılı bahar dönemi içerisinde eğitim alan 78 üniversite öğrencisi üzerinden yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre ölçeğin toplamına test tekrar test güvenirlik katsayısı .62 olarak hesaplanırken Duyguları düzenleme boyutu için .68, Duyguların destekleyici etkisi boyutu için .71, Duyguları anlama boyutu için .67 ve son olarak da Duyguları algılama boyutu için ise de .65 olarak hesaplanmıştır.

Duygusal öz-yeterlik ölçeğinin madde analizi çalışmaları

Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğinin madde analizleri madde toplam korelasyonları ve ölçeğin toplamı üzerinden en yüksek değerlere sahip %27'lik üst grup ve en düşük %27'lik alt grup olmak üzere iki farklı grubun maddelere verdikleri yanıtlar bağımsız örneklemeler için *t*-testi aracılığıyla incelenmiştir. Ayrıca ölçeğin maddelerine ait madde puan ortalamaları ve standart sapmaları da ayrıca hesaplanarak rapor edilmiştir.

Tablo 3. Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğinin madde analizi sonuçları

Maddeler	Madde ortalaması	Madde standart sapması	Madde toplam korelasyonu ¹	%27'lik alt-üst gruplara ait <i>t</i> değerleri ²
Madde1	2,88	1,313	,41	7,335*
Madde2	3,75	,974	,47	11,562*
Madde3	3,24	1,090	,44	9,709*
Madde4	3,86	1,008	,52	11,737*
Madde5	3,52	1,041	,48	10,177*
Madde6	3,68	1,006	,50	10,506*
Madde7	3,55	1,003	,60	13,334*
Madde8	3,34	1,062	,46	9,673*
Madde9	3,78	1,047	,54	12,342*
Madde10	3,28	1,053	,49	9,938*
Madde11	3,88	,950	,52	10,934*
Madde12	3,18	1,130	,43	8,579*
Madde13	3,39	1,004	,57	12,535*
Madde14	3,54	1,018	,55	11,937*
Madde15	3,43	,989	,59	13,347*
Madde16	3,32	1,064	,51	9,840*
Madde17	3,52	1,060	,60	13,604*
Madde18	3,68	1,039	,59	13,264*
Madde19	3,75	,981	,58	11,443*
Madde20	2,82	1,038	,41	5,480*
Madde21	3,62	,997	,51	10,118*
Madde22	3,31	1,029	,56	11,741*
Madde23	3,35	1,012	,59	12,817*
Madde24	3,66	,969	,46	10,046*
Madde25	3,76	1,080	,56	11,483*
Madde26	3,42	1,068	,57	11,995*
Madde27	3,67	,985	,64	14,217*
Madde28	3,61	,986	,56	10,603*
Madde29	3,79	,970	,57	11,390*
Madde30	3,51	,992	,63	13,367*
Madde31	3,45	,985	,61	13,688*
Madde32	3,61	1,021	,49	9,546*

¹*n*= 411, ²*n*_{1,2}= 111, *p< ,05

Duygusal öz-yeterlik ölçeğinin madde analizleri sonucunda ölçek maddelerin madde toplam korelasyonlarının .41-.64 arasında yer aldığı ve tümünün .40'dan yukarıda olduğu belirlenmiştir. Ölçek maddelerinin her birinin ölçek bütününe eklenebilirlik düzeyini gösteren (Özdamar, 2004) madde toplam korelasyon katsayılarının .30'un üzerinde olması, maddenin ölçeğin içinde kalması için yeterlidir (Büyüköztürk, 2007). Alt %27'lik ve üst %27'lik grupların maddelere verdikleri yanıtlara ait bağımsız örneklem için *t*-testi analizi sonucunda gruplar

arasındaki farklılıkların tümünün önemli olduğu ($p= .001$) diğer bir ifadeyle ölçeğin maddelerinin yüksek ve düşük puan alanları ayırt ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin maddelerine ait puan ortalamalarının 2,82-3,88 arasında oldukları Likert tipi 5'li derecelendirmede 1–5 arasında değer alabilen ölçek maddelerinin çoğunun orta noktadan yukarıda puan ortalamalarına sahip oldukları anlaşılmıştır.

Duygusal Öz-yeterlik ölçeğinin ayırt edici geçerlik sonuçları

Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğinin ayırt edici geçerlik çalışması ölçeğin uyarılma çalışmasının yürütüldüğü katılımcılara ait veri üzerinden cinsiyete dayalı farklılıklar incelenerek yürütülmüştür. Ölçeğin doğrulanan dört alt boyutlu modeli ve toplamı üzerinden cinsiyete dayalı farklılıkların varlığı veya yokluğu bağımsız örneklem için t -testi analizi kullanılarak incelenmiştir.

Tablo 4. Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğinin cinsiyete dayalı bağımsız örneklem için t -testi analizi sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	<i>n</i>	$\bar{x}$	ss	<i>t</i>	sd	<i>p</i>	<i>d</i>
Duyguları düzenleme	Kadın	228	30,25	5,27	,377	400	,707	-
	Erkek	174	30,06	5,45				
Duyguları düşüncüyü destekleyici olarak kullanma	Kadın	228	30,89	5,89	,380	400	,704	-
	Erkek	174	31,13	6,20				
Duyguları anlama	Kadın	228	29,45	5,33	1,989	400	,047*	.52
	Erkek	174	28,37	5,47				
Duyguları algılama	Kadın	228	25,84	4,60	2,222	400	,027*	.30
	Erkek	174	24,79	4,77				
Duygusal öz-yeterlik	Kadın	228	113,14	17,99	1,485	402	,138	-
	Erkek	176	110,29	20,53				

* $p \leq ,05$

Duygusal öz-yeterlik ölçeğinin kendisinde ve alt alanlarında cinsiyete dayalı farklılıkları incelemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem için t -testi analizleri sonucunda Duyguları düzenleme ($t_{400}= ,377$, $p= ,707$), Duyguları düşüncüyü destekleyici olarak kullanma ($t_{400}= ,380$, $p= ,704$) ve toplam puan olan Duygusal öz-yeterlikte ($t_{400}= 1,485$, $p= ,138$) araştırma katılımcılarının ortalamalarının onların cinsiyetlerine göre önemli farklılıklar göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte kadınların Duygularını anlama düzeylerinin ($\bar{x}= 29,45$,

ss= 5,33) erkeklerin Duygularını anlama düzeylerinden ($\bar{x}$ = 28,37, ss= 5,47) önemli oranda farklılaştığı diğer bir ifadeyle daha yüksek olduğu belirlenmiştir (t_{400} = 1,989, p = ,047). Duygularını anlamaya benzer olarak kadınların Duyguları algılama düzeyleri de ($\bar{x}$ = 25,84, ss= 4,60) erkeklerin Duygularını algılama düzeylerinden ($\bar{x}$ = 24,79, ss= 4,77) önemli oranda daha yüksek olduğu bulunmuştur (t_{400} = 2,222, p = ,027). Duygusal öz-yeterlik alanlarında önemli farklılıkların var olduğu anlaşılan alanlara ait etki büyüklükleri (effect size) Cohen d katsayısına ait formül kullanılarak elde hesaplanmıştır. Elde edilen etki büyüklükleri katsayılarına göre duygularını anlama boyutundaki farkın %52 gibi büyük bir kısmının duygularını anlama boyutunda ise %30'luk gibi ortalama olarak değerlendirilebilecek (Green ve Salkind, 2008) bir kısmının cinsiyet değişkeninden diğer bir ifadeyle kadın olmaktan dolayı kaynakladığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı, Kirk, Shutte ve Hine (2008) tarafından geliştirilen Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğinin üniversite öğrencileri üzerinden Türkçeye uyarlamasını yapmaktır. Duygusal zeka ve öz-yeterlik kavramları ile ilgili olarak ülkemizde yürütülen ölçek geliştirme çalışmalarını genişleten ve her iki kavramın bir arada değerlendirilmesini mümkün kılan bu ölçeğin özgün hali Mayer ve arkadaşlarının (2004) duygusal zeka kavramsallaştırmasını ve Bandura'nın (1997) öz-yeterlik tanımlamasını temel alarak geliştirilmiştir. Araştırma birkaç basamak altında toplanabilir. Bu basamakların ilkinin ölçeğin özgün formuna ait telif haklarını elinde bulunduran yazar veya yazarlarla iletişime geçilerek ölçeklerini uyarlamak amacıyla izin alınması oluşturmaktadır. Bu sebeple de Duygusal Öz-yeterlik Ölçeğinin geliştiricilerinden olan Nicola S. Schutte'la iletişim kurularak ölçeğin Türkçeye uyarlanması için gereken izin alınmıştır. Bundan sonraki basamakta ise ölçeğin çeviri işlemi başlatılmıştır. Ölçeğin özgün formundan hedef formu olan Türkçeye çevirisini Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında çalışan ve İngilizce yeterliği bulunan 6 akademik personel birbirinden bağımsız olarak yapmıştır. Sonrasında elde edilen çeviri formlar incelenerek genel bir form oluşturularak ilk çeviri işleminde yer alan uzmanlardan farklı yine Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında akademik personel olan 3 uzmana gönderilerek geri çeviri işlemi yapılmıştır. Sonuç olarak geri çeviriden gelen formlarla ölçeğin özgün hali arasında benzerliğin olduğu görülerek ölçeğin dil geçerliği çalışması yürütülmüştür. Dil geçerliği çalışmasında Türkçe ve İngilizceyi iyi düzeyde bilen bir grup öğrenciye öncelikle ölçeğin özgün hali uygulanmış ardından ölçeğin hedef formu uygulanmıştır. İki uygulamaya ait maddeler arasındaki ilişkilerin önemli olduğu gözlenerek ölçeğin hedef formunun özgün formunu üst düzeyde temsil ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Duygusal Öz-Yeterlik Ölçeğinin uyarlama çalışmasının bir sonraki basamağını ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması oluşturmuştur. Ölçeğin yapı geçerliği çalışması BFA ve DFA'leri kullanılarak yapılmıştır. BFA'yi sonucunda ölçeğin tek boyutlu yapısının Türk üniversite öğrencileri üzerinde de var olduğu sonucuna ulaşılmıştır. BFA'yi sonrasında yapılan DFA'yi sonucunda da uyum iyiliği belirteçlerinin yeterlik göstermesi doğrultusunda ölçeğin tek boyutlu yapısını koruduğu anlaşılmıştır. Her ne kadar ölçek tek boyutta varlığını ve yapısını Türk

üniversite öğrencileri üzerinde koruduğunu gösterse de Kirk, Shutte ve Hine (2008) ölçeği oluşturdukları kuramsal modelde dört faktörlü yapıda ölçeğin kuramsal temelin var olabileceğini bildirmektedirler. Bu kuramsal dayanağı temel olarak ölçeğin dört boyutlu yapısı da DFA'yle incelenmiştir. DFA'yi sonunda birçok uyum iyiliği belirtecinin yeterlik gösterdiği ancak GFI değerinin yeterlik düzeyinin altında kaldığı gözlenmiştir. Araştırmacılar arasında hangi uyum iyiliği belirteçlerinin kullanılması gerektiği ya da hangi kıstas değerlerinin kestirim noktası olarak kabul edilebileceği konusunda tam bir hemfikirlik olmadığı görülmektedir (Jöreskog ve Sörbom, 1993; Kelloway, 1998; Hu ve Bentler, 1999; Sümer, 2000; Schumacker ve Lomax, 2004; Kline, 2005; Meyers, Gamst ve Guarino, 2006; Hair ve diğerleri, 2006; Raykov ve Marcoulides, 2006; Brown, 2006; Şimşek, 2007; Blunch, 1998; Tabachnick ve Fidell, 2008; Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008; Hoe, 2008; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Ayrıca Shevlin ve Miles (1998) GFI'nın örneklem büyüklüğüne ve faktör yüklerine hassas olduğunu .90 gibi bir kestirim noktasının tüm durumlar için uygun bir kestirim noktası olmadığını vurgulamaktadır. Diğer tüm uyum iyiliği belirteçlerinde üst düzeyde uyum için yeterlik göstermesinden dolayı Duygusal Öz-Yeterlik Ölçeğinin Duyguları Düzenleme, Duyguları Düşünceyi Destekleyici Olarak Kullanma, Duyguları Anlama ve Duyguları Algılama olarak dört faktörlü yapıyı da sergilediği kabul edilebilir.

Ölçeğin uyarılma çalışmasının bir sonraki basamağında ölçeğin iç güvenilirliği ve test tekrar test güvenilirliği incelenmiştir. Ölçeğe ait tüm alt alanlarda üst düzeyde iç tutarlık değerlerine ulaşılmıştır. Test tekrar test güvenilirliğinde ölçek bir grup üniversite öğrencisine iki hafta arayla uygulanmıştır ve sonuç olarak ölçeğin belirli bir zaman geçtikten sonra da kararlılık gösterdiği belirlenmiştir. Madde analizleri sonucunda da ölçeğe ait tüm maddelerin madde toplam korelasyonlarının yeterlik gösterdiği, ölçekteki tüm maddelerin %27'lik alt-üst gruplar arasında ayırt etme gücüne sahip oldukları tespit edilmiştir. Son basamak olan ayırt edici geçerlik çalışması kapsamında, ölçeğe ait alt boyutlarda ve ölçeğin toplamında katılımcıların cinsiyetlerine göre önemli farklılıkların olup olmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda Duyguları Düzenleme, Duyguları Düşünceyi Destekleyici Olarak Kullanma ve Duygusal Öz-Yeterlikte araştırma katılımcılarının ortalamalarının onların cinsiyetlerine göre önemli farklılıklar göstermediği anlaşılmakla birlikte kadınların Duyguları Anlama ve Duyguları Algılama düzeylerinin erkeklere göre önemli düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Özellikle Duyguları Anlama boyutundaki önemli farklılığa ait etki büyüklüğü dikkate alındığında farkın büyük kısmının kadın olmayla ilgili olduğu belirlenmiştir. Duyguları Anlama düzeyinde orta büyüklükte bir etki büyüklüğünün varlığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak 32 maddeden Likert tipi beşli derecelendirme türündeki Duygusal Öz-Yeterlik Ölçeğinin tek boyutlu ve dört boyutlu yapısında geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu anlaşılmıştır. Ölçek bireysel veya grup olarak uygulanabilir. Ölçeğin toplamından veya alt boyutlarından alınan yüksek puanlar, yanıt veren bireyin ilgili alanda kendine ait yeterliğinin üst düzeyde olduğuna inandığına, alınan düşük puanlar ise yanıt veren bireyin ilgili alanda kendine ait yeterliğinin alt düzeyde olduğunu göstermektedir. Ölçek bireysel psikolojik danışma sürecinde danışanın duygusal öz-yeterliğini ölçmede kullanılabileceği gibi kariyer rehberliği sürecinde istihdam da adayların duygusal öz-yeterlik düzeylerini belirlemede de kullanılabilir. Ölçeğin

üniversite öğrencileri üzerinde uyarlanmasından dolayı ölçeğin üniversite yaş aralığında veya biraz üstünde kullanılmasının uygun olacağını, bu araştırma bulgularına dayanarak istikrarlı olduğu ifade edilebilir. Ancak ölçek maddelerinin daha alt yaş grubunda da işleyebileceği düşünülmektedir. Bunun içinde ileriki araştırmalarda ölçeğin farklı yaş gruplarında geçerliğin ve güvenilirliğinin raporlaştırılması önerilmektedir. Ayrıca ölçeğin benzer, ölçüt ve artımsal ölçek geçerliklerinin de incelenmesi bu konuda çalışmalar yapacak araştırmacılara önerilmektedir.

Kaynakça

- Alpar, R. (2003). *Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel yöntemlere giriş 1*. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Averill, J. R. ve Nunley, E. P. (1992). *Voyages of the heart: Living an emotionally creative life*. New York: Free Press
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Blunch, N. J. (2008). *Introduction to structural equation modelling. Using SPSS and AMOS*. Londra: SAGE Publication Ltd.
- Brackett, M. A. ve Mayer, J. D. (2003). Convergent, discriminant, and incremental validity of competing measures of emotional intelligence. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(9), 1147–1158. doi: 10.1177/0146167203254596
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. New York: The Guilford Press.
- Buck, R. (1984). *The communication of emotion*. New York: Guilford.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. (7. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cisrochi, J., Chan, A. Y. C. ve Bajgar, J. (2001). Measuring emotional intelligence in adolescents. *Personality and Individual Differences*, 31(7), 1105-1119. doi: 10.1016/S0191-8869(00)00207-5
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik. SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ekman, P. (1973). *Darwin and facial expression: A century of research in review*. New York: Academic.
- Farrell, A. M. ve Rudd, J. M. (2009). Factor analysis and discriminant validity: A brief review of some practical issues. *Australia-New Zealand Marketing Academy Conference (ANZMAC)*, 30 Kasım - 2 Aralık, Melbourne, Australia. İnternette 01.10.2010 tarihinde

<http://www.duplication.net.au/ANZMAC09/papers/ANZMAC2009-389.pdf> adresinden alındı.

- Field, A. (2005). *Statistics using SPSS*. (2. Baskı). California: SAGE Publications Ltd.
- Frijda, N. H. (1988). The laws of emotion. *American Psychologist*, 43(5), 349–358.
- Green, S. B. ve Salkind, N. J. (2008). *Using SPSS for Windows and Macintosh: Analyzing and understanding data*. Upper Saddle River: Pearson, Prentice Hall.
- Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotional regulation: An integrative review. *Review of General Psychology*, 2(3), 271–299.
- Jöreskog, K. G. ve Sörbom, D. (1993). *LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. New York: Scientific Software International, Inc.
- Hambleton, R. K. (2005). Issues, designs, and technical guidelines for adapting tests into multiple languages and cultures. İçinde R. K. Hambleton, P. F. Merenda ve C. D. Spielberger (Eds.). *Adapting educational and psychological tests for cross-cultural assessment*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Hoe, S. L. (2008). Issues and procedures in adopting structural equation modeling technique. *Journal of Applied Quantitative Methods*, 3(1), 76-83.
- Hooper, D., Coughlan, J. ve Mullen, M. (2008). Structural equation modeling: Guidelines for determining model fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.
- Hu, L. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55. doi: 10.1080/10705519909540118
- Izard, C. E. (1993). Four systems for emotion activation: Cognitive and non-cognitive processes. *Psychological Review*, 100(1), 68–90.
- Jöreskog, K. G. ve Sörbom, D. (2006). *LISREL 8.80 for Windows [Computer Software]*. Lincolnwood, IL: Scientific Software International, Inc.
- Kayış, A. (2008). Güvenirlilik analizi. İçinde Ş. Kalaycı (Ed.). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. (3. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kelloway, E. K. (1998). *Using LISREL for structural equation modeling. A researcher's guide*. California: SAGE Publisher, Inc.
- Kırtıl, S. (2009). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Kirk, B. A., Schutte, N. S. ve Hine, D. W. (2008). Development and preliminary validation of an emotional self-efficacy scale. *Personality and Individual Differences*, 45(5), 432-436. doi:10.1016/j.paid.2008.06.010
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equations modeling*. (2. Baskı). New York: Guilford.
- Lane, R. D., Quinlan, D. M., Schwartz, G. E., Walker, P. A. ve Zeitlin, S. B. (1990). The Levels of Emotional Awareness Scale: A cognitive-developmental measure of emotion. *Journal of Personality Assessment*, 55(1-2), 124-134.
- Lei, P. ve Wu, Q. (2007). Introduction to structural equation modeling: Issues and practical considerations. *Instructional Topics in Educational Measurement*, 26(3), 33-43.
- Matthews, G., Zeidner, M. ve Roberts, R. (2002). *Emotional intelligence: Science and myth*. Cambridge: MIT Press.
- Mayer, J. D. (1998). A systems framework for the field of personality psychology. *Psychological Inquiry*, 9(2), 118-144.
- Mayer, J. D. (2001). Primary divisions of personality and their scientific contributions: From the trilogy-of-mind to the systems set. *Journal for the Theory of Social Behavior*, 31(4), 449-477.
- Mayer, J. D. ve Mitchell, D. C. (1998). Intelligence as a subsystem of personality: From Spearman's *g* to contemporary models of hot processing. İçinde W. Tomic ve J. Kingma (Eds.), *Advances in cognition and educational practice* (Cilt. 5, syf. 43-75). Connecticut: JAI.
- Mayer, J. D. ve Salovey, P. (1990). The Intelligence of Emotional Intelligence. *Intelligence*, 17(4), 433-442
- Mayer, J. D. ve Salovey, P. (1997). What is emotional intelligence? İçinde P. Salovey ve D. J. Sluyter (Eds.), *Emotional development and emotional intelligence* (syf. 396-420). New York: Basic Books.
- Mayer, J. D., Salovey, P. ve Caruso, D. R. (1999). Emotional intelligence meets traditional standarts for an intelligence. *Intelligence*, 27(4), 267-298.
- Mayer, J. D., Salovey, P. ve Caruso, D. R. (2004). Emotional intelligence: Theory, findings, and implications. *Psychological Inquiry*, 15(3), 197-215.
- Mulaik, S. A. (2009). *Linear causal modeling with structural equations*. Florida: Taylor ve Francis Group.

- Muthén, L. K. ve Muthén, B. O. (2002). How to use a Monte Carlo study to decide on sample size and determine power. *Structural Equation Modeling*, 9(4), 599-620.
- Ortony, A., Clore, G. L. ve Collins, A. M. (1988). *The cognitive structure of emotions*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi 1*. (5. Baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- PAWS (2009). *PASW Statistics 18 core system user's guide*. Chicago, IL: SPSS Inc.
- Parrott, W. G. (2002). The functional utility of negative emotions. İçinde L. F. Barrett ve P. Salovey (Eds.), *The wisdom in feeling: Psychological processes in emotional intelligence* (syf. 341–359). New York: Guilford Press.
- Petrides, K. V. ve Furnham, A. (2000). On the dimensional structure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 29(2), 313–320.
- Petrides, K. V. ve Furnham, A. (2001). Trait emotional intelligence: Psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *European Journal of Personality*, 15(6), 425–448. doi: 10.1002/per.416
- Petrides, K. V. ve Furnham, A. (2003). Trait emotional intelligence: Behavioral validation in two studies of emotion recognition and reactivity to mood induction. *European Journal of Personality*, 17(1), 39–57. doi: 10.1002/per.46
- Petrides, K. V., Sangareasu, Y., Furnham, A. ve Fredrickson, N. (2006). Trait emotional intelligence and children's peer relations at school. *Social Development*, 15(3), 537–547.
- Raykov, T. ve Marcoulides, G. A. (2006). *A first course in structural equation modeling*. (2. Baskı). New Jersey: Lawrence Erlbaum Ass.
- Roseman, I. (1984). Cognitive determinants of emotions: A structural theory. İçinde P. Shaver (Ed.), *Review of personality and social psychology: Cilt 5. Emotions, relationships, and health* (syf. 11–36). California: Sage Publications.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Scherer, K. R. (1993). Studying the emotion-antecedent appraisal process: An expert system approach. *Cognition and Emotion*, 7(3-4), 325–355.
- Scherer, K. R., Banse, R. ve Wallbott, H. G. (2001). Emotion inferences from vocal expression correlate across languages and cultures. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 32(1), 76–92.

- Schutte, N. S. ve diğ. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 25(2), 167–177.
- Schutte, N. S., Malouff, J. M., Simunek, M., McKenley, J. ve Hollander, S. (2002). Characteristic emotional intelligence and emotional well-being. *Cognition and Emotion*, 16(6), 769–785. doi: 10.1080/02699930143000482
- Schutte, N. S., Malouff, J. M., Thorsteinsson, E. B., Bhullar, N. ve Rooke, S. (2007). A meta-analytic investigation of the relationship between emotional intelligence and health. *Personality and Individual Differences*, 42(6), 921–933. doi: 10.1016/j.paid.2006.09.003
- Shevlin, M. ve Miles, J. N. V. (1998). Effect of sample size, model specification and factor loadings on the GFI in confirmatory factor analysis. *Personality and Individual Differences*, 25, 85-90.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık.
- Tran, T. V. (2009). *Developing cross-cultural measurement*. New York: Oxford University Press.
- Van Rooy, D. L. ve Viswesvaran, C. (2004). Emotional intelligence: A meta-analytic investigation of predictive validity and nomological net. *Journal of Vocational Behavior*, 65(1), 71–95. doi:10.1016/S0001-8791(03)00076-9
- Wessinger, H. (1998). *Emotional intelligence at work*. San Francisco: Jossey-Bass Inc.
- Yılmaz, V. ve Çelik, H. E. (2009). *LISREL ile yapısal eşitlik modellemesi 1. Temel kavramlar, uygulamalar, programlama*. Ankara: Pegem Akademi.

EXTENDED ABSTRACT

The aim of this research is to examine the psychometric characteristics of the scale by the adaptation study of The Emotional Self-Efficacy Scale which is developed by Kirk, Shutte, & Hine (2008). The scale consists of 32 items in Likert style in its original form. During the development studies of The Emotional Self-Efficacy Scale, they established the item pool by taking Mayer & Salovey (1997) and Mayer, Salovey, & Caruso's (2004) emotional intelligence studies with the self-efficacy conceptualization of Bandura (1997) as a reference. The items which are produced by the researchers in the beginning of the study may be piled in 4 groups. The groups are following: (1) perceiving emotions in self and others (Perceive), (2) using emotions to assist thought (Assist), (3) understanding emotions and emotional knowledge in the self and others (Understand), and (4) regulating emotions in the self and others (Regulate) which are the dimensions of the theory itself (Mayer, Salovey, & Caruso, 2004).

The sample consists of 56.20% women ($n= 231$) and 43.80% men ($n= 180$). 15.30% of students are in the 1st grade, 42.60% are in the 2nd grade, the 11.20% are in the 3rd grade, the 23.40% are in the 4th grade and 7.50% are in the 5th grade. The data of this research is gathered by the researchers in the fall semester in the academic years of 2008-2009 from the students of different departments of the Buca Educational Faculty of Dokuz Eylül University.

After the translation study of the scale it is accepted that it has language validity. It means that there is statistically significant relationship between the target and the original form. At the end of language validity study, the relationships of the items are examined by the Spearman *rho* analysis and it is found to be that there are positive relationships among the items. According to the results of the analysis it is concluded that there are significant relationships between .24-.57. It can be suggested that the translated and the original form are very similar. The relationship between the total points of the translated and the original forms is calculated as .84 ($p= .000$).

It is understood that the scale has preserved its original form by the exploratory and confirmatory factor analysis in the study of construct validity. The scale has one dimension in its original form. For this reason the analysis is restricted in one factor during the exploratory factor analysis. According to the results, there is one factor which explained variance which has the KMO coefficient .93, Bartlett's Test of Sphericity value 4981.61 ($p= .000$). Confirmatory factor analysis in only one dimension – emotional self-efficacy is made and it is seen that all of the parametric estimations were positive. The item parameter estimations are between .37-.67.

Although Kirk, Shutte, & Hine (2008) have concluded that The Emotional Self-Efficacy Scale was in one dimension by exploratory factor analysis and they didn't examine the four factor structure of the theoretical model by confirmatory factor analysis, as a next step of this standardization study the confirmatory level of the four factor structure was also examined. It is understood that the scale had the theoretical four dimensional structure which were perceiving emotions in self and others (Perceive), using emotions to assist thought (Assist), understanding

emotions and emotional knowledge in the self and others (Understand), and regulating emotions in the self and others (Regulate) (Mayer, Salovey, & Caruso, 2004).

At the end of the internal reliability and test re-test studies it is understood that the scale was a stable measurement tool. The Cronbach Alpha coefficient for total of scale is .93. It is calculated that Perceive dimension .70, Facilitate dimension is .80, Understand dimension is .83, and Regulate dimension is .77. The test re-test reliability study was made on 78 university students who were in Dokuz Eylül University, Buca Educational Faculty in the fall semester in 2009-2010. According to the results, the test re-test reliability coefficient for the total of the scale is calculated as .62 and .68 for Perceive dimension, .71 for Assist dimension, .67 for Understand dimension, and .65 for Regulate dimension. In the discriminative validation study it is found that the participants' mean didn't show statistically significant differences according to gender on the dimensions of Regulate, Assist, and Emotional Self-efficacy. However it was found that the women's Understand and Perceive levels significantly higher than men's levels.

As a result it is concluded that The Emotional Self-efficacy Scale which has 32 items of Likert type is a valid and reliable measurement tool in its one and four dimensions. The scale may be used individually and also for group. The high point that the person has taken in scale means that he/she believes that he/she has high level of self-efficacy in the related area. The low point means that he/she believes that he/she has low level of self-efficacy in the related area. The scale is believed to be valuable for the process of both individual and group psychological counseling process to measure the clients' emotional self-efficacy. It will be beneficial for determining the emotional self-efficacy of the candidates in career guidance and in job entrance. Moreover, it will be constructive for the positive psychology studies. Because of the adaption study which is made on university students, it is suggested that this scale can be used in the interval of university students' age or somewhat higher than this age interval and the scale maybe accepted as stable. On the other hand, it is believed that the scale items seem to be suitable for its usage towards smaller ages. For this reason to conduct validity and reliability studies for different age groups is recommended for further studies.